

**НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ БЕЗОПАСНОСТТА НА
ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗА ПЕРИОДА 2011 - 2020 г.**

(извадка)

5.2. Подобряване на образованието и уменията на участниците в движението

Участникът в пътното движение е първото звено от веригата на пътната безопасност и при него е най-голяма вероятността от грешки. Каквито и мерки да се прилагат, ефективността на политиката за пътната безопасност зависи от поведението на участниците в движението. В тази насока образованието, обучението и контролът по спазване правилата за движение са от съществено значение и следва да се осъществява през всичките етапи на човешкия живот. Участниците в движението следва постоянно да се обучават по проблемите на безопасността по социални и училищни програми, служебни семинари, кампании и чрез медиите.

Целта - предпазване на хората от пътни произшествия, изисква постоянно въздействие върху човешкото съзнание.

Инициатори могат да бъдат правителствени и неправителствени организации, държавни предприятия и общини, търговски дружества и компании, училища, детски градини и др., а националната политика по осигуряване на безопасността на движението следва да насърчава и подкрепя дейността по непрекъснатото ограмотяване на обществото за постигане на адекватна реакция по проблема.

5.2.1. В семействата

- разработване на комплекс от средства и механизми за повишаване културата по безопасността на движението в семействата.
- систематизиране на опасностите, застрашаващи живота и здравето на децата в пътното движение, и използване на различни методи и средства опасностите да станат обект на ежедневен обучение в семействата.
- прилагане на личния пример на родителите за обучение на детето за безопасно участие в пътното движение.
- подкрепа за творчески изяви - създаване на разкази, стихотворения и песни за безопасно участие на децата в пътното движение.

5.2.2. В детските градини

- разработване на методи и средства и провеждане на единна политика за обучение на децата в детските градини.
- разпространяване на положителния опит по отношение на обучението за безопасно участие на децата от детските градини в пътното движение.
- организиране и провеждане на състезания, конкурси, викторини и др. по безопасност на движението за семейства с деца в предучилищна възраст.

5.2.3. В началното училище

- разработване и прилагане на единна политика за обучение на децата за формиране на знания и умения за опасностите в пътното движение, които застрашават здравето и живота;
- създаване на система за поетапна проверка на знанията и уменията и издаване на сертификат за безопасно участие като пешеходци и велосипедисти;
- обучение на децата в извънкласните форми - **Национална викторина по безопасност на движението, Републикански комплекс по приложно колоездене, Деца обучават деца, Ученически патрули, Безопасен път „От дома до училище и обратно”** и др.

5.2.4. В средното образование:

- изучаване на опасностите при управление на мотопеди, мотоциклети и автомобили;
- обучение по безопасно управление на МПС според възрастта на учениците;
- създаване на условия за обучение на учениците за придобиване на правоспособност за управление на МПС.

5.2.5. В системата за подготовка на нови водачи на МПС

- разработване на стратегия за усъвършенстване на системата за обучение и подготовка на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС въз основа на най-добрите европейски практики и директивите на ЕС;
- усъвършенстване на системата от програми за обучение на кандидатите на водачи и поетапното придобиване на пълни права за управление на МПС;

- усъвършенстване и обективизиране на процеса за провеждане на теоретичния и практическия изпит на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС. Необходими са по-широки познания и умения за оценка и избягване на рисковете в движението, за не агресивно, икономично и екологично шофиране;
- създаване на условия за обучение на лицата с ограничени възможности за водачи на МПС;
- създаване на система за повишаване знанията и уменията на новите водачи след придобиване на правоспособност;
- създаване на система от критерии за оценка качеството на подготовката на водачите на МПС;
- Усъвършенстване на системата за обучение на преподавателите, които извършват обучението на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС

5.2.6. Продължаващо обучение

- създаване на организация и законови предпоставки за продължаващо обучение на водачите на МПС;
- поощряване повишаването на уменията на водачите за, управление при сложни условия и критични ситуации;
- подкрепа изграждането на полигони за управление при сложни условия и критични ситуации;
- усъвършенстване на системата за обучение на водачите, загубили правата си и част от контролните си точки;
- въвеждане на система за обучение на водачите през определен период от време;
- създаване на система за повишаване на знанията и уменията на водачите над 65 г. възраст;
- усъвършенстване на системата на проверочния изпит.

5.2.7. Кампании

- провеждане на кампании за повишаване знанията и отговорността на участниците в движението.
- **поощряване създаването на коалиции на базата на публично-частното партньорство за провеждане на тематични кампании по безопасност на движението.**

5.3. Повишаване на контрола по спазване правилата за движение

Мерките за засилване на контрола по спазване правилата за движението по пътищата

5.4. За по-безопасна инфраструктура

Извършване на анализи на регистриращите се тежки пътнотранспортни произшествия от гледна точка на влиянието на пътната инфраструктура върху тяхното настъпване с цел предприемане на мерки за ограничаване на тяхната повтораемост.

- разработване на насоки и прилагане на мерки за намаляване на пешеходните злополуки в населените места;
- мерки за понижаване на скоростта на движение на МПС в подходите към кръстовищата, изграждане на защитни съоръжения за отделните участници в движението и др

6.3. Повишаване ползваемостта на обезопасителните колани, каски и детските обезопасителни системи

- организиране на системен мониторинг на нивото на ползване на обезопасителните колани, каски и детски обезопасителни системи по региони и предприемане на система от мерки за повишаване на ползваемостта.

За ограничаване и намаляване на пешеходната аварийност следва да се предприемат мерки за:

- усъвършенстване на законодателството за защита на пешеходците, създаване на равноправни условия за движение и освобождаване на тротоарите от МПС;

- организиране и провеждане на национални кампании за опазване живота и здравето на пешеходците в пътното движение, формиране на уважение към пешеходеца, към възрастните, децата и подобряване на контакта пешеходецводач;
- усъвършенстване на контрола по спазване на правилата за движение от пешеходците и даване на гласност на нарушенията, които застрашават техния живот и здраве;
- завишаване размера на наказанията спрямо водачите за нарушаване режимите на движение в зоните на пешеходните пътеки, спирките, както и за пешеходците, нарушаващи правилата за движение;
- **повишаване на видимостта на пешеходците в тъмната част от денонощието;**
- повишаване инициативата на общините за разработване на програми за създаване на по-добри и безопасни условия за движение на пешеходците в населените места: **изграждане на зони 30 км, училищни зони, пешеходни зони, повдигнати пешеходни пътеки и кръстовища, изкуствени неравности, тротоарни стеснения и др.;**
- разработване на система от мерки за изграждане на адекватна транспортна система за осигуряване на мобилност за хората с увреждания;
- въвеждане на по-безопасен стандарт за инфраструктурно моделиране на местата, където пресичат пешеходци;
- поощряване на общинските ръководства в големите населени места за разработване на комплексни програми за опазване живота и здравето на пешеходците.

7.2. Велосипедисти

7.3. Мотоциклетисти и мотопедисти

7.5. Нови водачи

7.9. Деца

Основна отговорност за големия брой деца - жертви на ПТП, носят родители, учители, участници в движението, държавни институции, организатори на движението, общински власти и др.

В три основни направления може да се търси промяна на броя на жертвите деца - **обучение и формиране на навици** за безопасно участие в движението, **правилен превоз на децата и създаване на безопасна инфраструктура**, съобразена с особеностите на детската възрастова група и **добър личен пример от стана на възрастните** участници в движението.

За намаляване броя на децата - жертви на ПТП, е необходимо изпълнение на комплекс от мерки на национално и местно ниво.

7.9.1. Общо

- усъвършенстване на системата за обучение на децата в детските градини и училищата за формиране на нова култура за безопасно участие в движението по пътищата;

- създаване на организация за привличане на културната и научна общественост, неправителствените организации и частния сектор за създаване на помагала, художествени и музикални произведения, компютърни игри и др. за обучение на децата за безопасно участие в пътното движение;

- разработване на програми, чиято цел е да предотвратят загубата на детски живот и нараняванията на деца от ПТП. Разширяване приложението на публично-частното партньорство за осигуряване безопасността на децата;

- усъвършенстване на пътната инфраструктура в районите на детските и учебните заведения и местата с интензивен детски пътнико поток;

- разясняване на ползата от това, детето да бъде **видимо** на пътя като участник в движението със светлоотразителни елементи, светли дрехи;

- провеждане на национални ученически викторини, състезания, конкурси и др. по безопасност на движението;

- организиране на ежегодни кампании за опазване живота и здравето на децата в пътното движение;

- разработване и прилагане на програми за обучение на родители и водачи със съдържание, включващо усвояване на знания за възрастовите особености на децата (какво могат и какво не могат децата в качеството им на велосипедисти, скейтбордисти, мотоциклетисти и др.);

- подкрепа участието в международни проекти за обучение и предпазване на децата от нараняване в пътното движение;

- поощряване разработването на учебни филми, учебно-помощна литература и помагала, компютърни игри и др. по безопасността на движението;

- провеждане на национални конкурси за детска рисунка и есета по безопасност на движението;

- усъвършенстване на законодателството и засилване на контрола по опазване живота и здравето на децата в пътното движение;

- периодично информиране на обществеността за причините и условията за настъпване на всяко ПТП със загинало дете.

7.9.2. Подобряване на безопасността на децата пешеходци

- разработване, огласяване и разпространение на тематични програми за обучение на родители и водачи относно възможното поведение и реакциите на децата като пешеходци. Провеждане на тематични конференции по проблемите на безопасността на децата като пешеходци;

- насърчаване на структурите на образованието, неправителствените организации, общините и други институции за разработване на безопасни маршрути за придвижване дом-училище-дом за всяко дете;

- създаване на поведенчески индикатори, които могат да спомогнат за определянето на момента, когато детето вече е готово да пресече улица само;

- систематизиране и популяризиране на добри практики за предпазване на децата пешеходци от ПТП;

- разширяване приложението на движението **„училищни патрули“**;

- разработване, реализиране и оценяване на програми на принципа **„Децата обучават деца“**;

- разработване на системи за наблюдение на локалните рискови фактори, които да проследяват причините за нараняванията на децата пешеходци и да определят евентуални промени в околната среда и поведението, които биха предотвратили тези наранявания;

- извършване на изследвания с цел измерване на нивата на детския пешеходен травматизъм и определяне на рисковите фактори, които оказват влияние върху него. Определяне и проверка на косвени показатели, чрез които могат да се прогнозират случаи на детски пешеходен травматизъм.

7.9.3. Безопасен превоз на деца

- провеждане на национални и местни кампании за повишаване информираността на обществото, родители, възпитатели, роднини и други за безопасните начини за превоз на деца, възможните рискове при неправилен превоз, при слизване и качване в автомобила, престой в автомобила и други;
- усъвършенстване на контрола за безопасен превоз на деца в пътните превозни средства.

7.9.4. Безопасно управление на велосипед

- провеждане на информационни кампании за разясняване на обществото за ползите от употребата на обезопасителните каски и защитно облекло от децата велосипедисти, скейтбордисти, мотоциклетисти, мотопедисти и др.;
- организиране на обучението на децата в принципите на безопасността на движението от гледната точка на водача от най-ранна възраст;
- усъвършенстване на пътната инфраструктура за по-добри условия за управление на велосипеди, каране на ролери и скейтбордове;
- засилване на сътрудничеството с общинските власти за осигуряване на 42 безопасни места за каране на скейтборд и ролери, а също така за строеж на безопасни велосипедни алеи;
- повишаване на видимостта на велосипедите и децата велосипедисти в пътното движение;
- разширяване обхвата на националното състезание по приложно колоездене, майсторско управление, правила за движение, технически познания и оказване на първа медицинска помощ на пострадали от ПТП.

.....

Определянето на най-точните и ефективни мерки и тяхната реализация ще доведе до значително намаляване на жертвите по пътищата.

Заедно всички ние можем да спасим живота на милиони хора.